

RAN-1902000102010001

B.Ed. (Semster-II) Examination March - 2026
Course-201 : Learning and Teaching
(અધ્યયન અને અધ્યાપન)

[Total Marks: 70

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book. (2) The Marks of the question paper are displayed on the right. (3) Unread text properties will be deducted. (4) Expand the answer according to score.	Seat No.: Student's Signature
--	---

પ્ર-1. અ) નીચેના પ્રશ્નોનાં એક વાક્યમાં જવાબ આપો.

08

- 1) ઈવાન પાવલોના અભિસંધાન પ્રયોગમાં અભિસંધિત પ્રતિચાર કયું છે?
- 2) અભિપ્રેરણાની કોઈ પણ એક વ્યાખ્યા આપો.
- 3) અધ્યાપનના સૂત્રો અંગે કોણે પોતાના મંતવ્યો રજૂ કર્યા?
- 4) અધ્યાપનના પ્રક્રિયાના મુખ્ય ઘટકો જણાવો.
- 5) NPTEL નું પૂરૂ નામ જણાવો.
- 6) હાલમાં દૂરદર્શને કઈ શૈક્ષણિક કાર્યક્રમોનું પ્રસારણ કરતી ચેનલ શરૂ કરી છે?
- 7) બ્રેઈન સ્ટોર્મિંગ કાર્યક્રમ કોણે આપ્યો છે?
- 8) શિક્ષણ પ્રતિમાનના લક્ષણો કોણે અને ક્યારે આપ્યા?

પ્ર-1. બ) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ 40 થી 50 શબ્દોમાં આપો. (ગમે તે છ)

12

- 1) પ્રશિષ્ટ અભિસંધાન અને કારક અભિસંધાનનો તફાવત લખો.
- 2) પ્રક્રિયાસંબંધી પરીબળમાં પૂર્વાવલોકન સમજાવો.
- 3) અધ્યાપનનું સર્જનાત્મક સ્વરૂપ સમજાવો.
- 4) અધ્યાપન વ્યવસાયનાં લક્ષણો જણાવો.
- 5) ICT ના સંદર્ભે ધ્વની પ્રસારણનો શિક્ષણમાં ઉપયોગ જણાવો.
- 6) શિક્ષણ ક્ષેત્રે ICT નું મહત્વ લખો
- 7) બ્રેઈન સ્ટોર્મિંગનો અર્થ સમજાવો.
- 8) વર્ગ અધ્યાપનમાં સેમિનાર પદ્ધતિને અસરકારક બનાવવા કઈ બાબતો ધ્યાનમાં લેશે.

- પ્ર-2. નીચેના પ્રશ્નોના 300 થી 400 શબ્દોમાં જવાબ આપો. 10**
- 1) અધ્યયનની સંકલ્પના જણાવી અધ્યયન પ્રક્રિયાને અસર કરતા અધ્યાપક સંબંધી અને વિષયવસ્તુ સંબંધી પરિબલોની ચર્ચા કરો.
 - 2) પ્રયત્ન અને ભૂલ દ્વારા અધ્યયનના સિદ્ધાંતો પરના પ્રયોગ અને લક્ષણો જણાવી તેના શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો જણાવો.
- પ્ર-3. નીચેના પ્રશ્નોના 300 થી 400 શબ્દોમાં જવાબ આપો. 10**
- 1) અધ્યાપન પ્રક્રિયાના લક્ષણો જણાવી, તેને અસર કરતા પરિબલોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
 - 2) વર્ગવ્યવહારનો અર્થ જણાવી, નેડ ફેલેન્ડર્સ સૂચવેલા વર્ગવ્યવહાર વિશ્લેષણના ઘટકો, અવલોકનો અને નિષ્કર્ષની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- પ્ર-4. નીચેના પ્રશ્નોના 300 થી 400 શબ્દોમાં જવાબ આપો. 10**
- 1) ઈ-લર્નિંગનો અર્થ જણાવી, તેના લાભાલાભ જણાવો.
 - 2) ICT ને ધ્યાનમાં રાખી 21 મી સદીમાં શિક્ષકના વ્યવસાયિક મૂલ્યોની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.
- પ્ર-5. નીચેના પ્રશ્નોના 300 થી 400 શબ્દોમાં જવાબ આપો. 10**
- 1) સાથી જૂથ અધ્યયન એટલે શું? સાથી જૂથ અધ્યયનનું આયોજન અને નડતરરૂપ બાબતો જણાવો.
 - 2) શિક્ષણ પ્રતિમાનની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી, આગમન શિક્ષણ પ્રતિમાનના સોપાનો જણાવો.
- પ્ર-6. નીચેના પ્રશ્નોના 300 થી 400 શબ્દોમાં જવાબ આપો. 10**
- 1) આપની કોલેજમાં આયોજીત સેમિનારની રૂપરેખા બનાવી, તેનો અહેવાલ રજૂ કરો.

ENGLISH VERSION

- Q-1. A) Answer the following question in one sentence each. 08**
- 1) What is the conditioned response in Ivan Pavlov's Learning by conditioning experiment?
 - 2) Give any one definition of motivation.
 - 3) Who presented their views on the formula of teaching?
 - 4) Mention the main components of the education process.
 - 5) Mention the full form of NPTEL.
 - 6) Which educational program channel has 'Doordarshan' started recently?
 - 7) Who has given the brainstorming program?
 - 8) Who and when gave the characteristics of Education Model?
- Q-1. B) Answer the following question in 40 to 50 words. (Any three) 12**
- 1) Write the difference between Classical conditioning and Operant conditioning.
 - 2) Explain the process-related factor in foresight.
 - 3) Explain the creative nature of teaching.
 - 4) Mention the characteristics of the teaching profession.
 - 5) Mention the use of sound transmission in education with reference to ICT.

- 6) Write the importance of ICT in the field of education.
- 7) Explain the meaning of Brainstorming
- 8) What things would you consider to make the seminar method effective in classroom teaching?

Q-2. Answer the following question in 300 to 400 words. (Any one) 10

- 1) Explain the concept of learning and discuss the teacher-related and content-related factors affecting the learning process.
- 2) Explain the experiments on the principles of learning through trial and error and its features and explain its educational implications.

Q-3. Answer the following question in 300 to 400 words. (any one) 10

- 1) Explain the features of the teaching process and briefly discuss the factors affecting it.
- 2) Explain the meaning of class room behavior and discuss in detail the components, observations and conclusions of the class room behavior analysis suggested by Ned Flanders.

Q-4. Answer the following question in 300 to 400 words. (any one) 10

- 1) Explain the meaning of e-learning and its benefits and limits.
- 2) Discuss the professional values of a teacher in the 21st century in detail, keeping ICT in mind.

Q-5. Answer the following question in 300 to 400 words. (any one) 10

- 1) What is peer group learning? Explain the planning and controversial matters of peer group learning.
- 2) Clarify the concept of Education Model and explain the steps of the Inductive Teaching Model.

Q-6. Answer the following question in 150 to 200 words. 10

- 1) Make an outline of a seminar organized in your college and present a report on it.